

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13.12.2022 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpoznaniu wniosku z dnia 22.09.2022 r. odmówił O. B. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że Komisja Lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 14.11.2022 r. ustaliła, że O. B. jest całkowicie niezdolny do pracy od 15.01.2022 do 30.11.2023 r. na wymagane 3 lata okresów składkowych i nieskładkowych na przestrzeni całego życia na dzień powstania niezdolności do pracy tj 15.01. (...) udowodnił 1 rok 3 miesiące i 9 dni okresów składkowych 2 miesiące i 29 dni okresów uzupełniających rolą oraz 3 miesiące i 2 dni okresów nieskładkowych . Staż ogółem wyniósł 1 rok 9 miesięcy i 10 dni.

Organ wskazał, iż zgodnie z art. 58 ust. 3 jeżeli ubezpieczony nie osiągnął okresu składkowego i nieskładkowego wymienionego wyżej warunek posiadania wymaganego okresu uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony został zgłoszony do ubezpieczenia przed ukończeniem 18 lat albo w ciągu 6 miesięcy po ukończeniu nauki oraz do dnia powstania niezdolności do pracy miał bez przerwy lub z przerwami nie przekraczającymi 6 miesięcy okresy składkowe i nieskładkowe.

O. B. do ubezpieczenia został zgłoszony po ukończeniu 18 lat życia, jednak w ciągu 6 miesięcy od ukończenia nauki. Zdaniem organu, nie został spełniony warunek ubezpieczenia którego przerwy nie mogą przekraczać 6 miesięcy między okresami składkowymi i nieskładkowymi do dnia powstania niezdolności do pracy . Wobec powyższego brak podstaw do przyznania świadczenia.

/decyzja k. 37 akt ZUS/

Odwołanie od powyższej decyzji złożył O. B. wnosząc o jej zmianę poprzez przyznanie mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. W uzasadnieniu swego stanowiska podniósł, że od 18 roku życia pracuje z przerwami ale, żadna przerwa nie była dłuższa niż 6 miesięcy.

/odwołanie k. 3/

W odpowiedzi na odwołanie, organ rentowy wniósł o jego oddalenie, wskazując argumentację jak w zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie k. 4/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Dnia 22.09.2022r. wnioskodawca O. B. (ur. (...)) złożył wniosek o ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

/ bezsporne wniosek o rentę k. 1-3 akt ZUS/

Lekarz orzecznik orzeczeniem z dnia 04.11.2022r. ustalił, iż wnioskodawca jest całkowicie niezdolny do pracy od 15.01.2022r. do 30.11.2023r.

/ orzeczenie k. 19 akt ZUS, opinia lekarska k. 1-4 dokumentacji medycznej ZUS/

Na wymagane 3 lata okresów składkowych i nieskładkowych na przestrzeni całego życia wnioskodawca udowodnił 1 rok, 3 miesiące i 9 dni okresów składkowych , 2 miesiące i 29 dni okresów uzupełniających ubezpieczenia rolniczego oraz 3 miesiące i 2 dni okresów nieskładkowych. Łącznie 1 rok, 9 miesięcy i 10 dni.

/ bezsporne, karta przebiegu zatrudnienia k. 36 akt ZUS/

Wnioskodawca O. B. był uczniem Technikum w (...) w latach 01.09.2014r. do 27.04.2018r.

/ bezsporne zaświadczenie k. 31 akt ZUS/

Wnioskodawca został zgłoszony do ubezpieczenia społecznego w ciągu 6 miesięcy od chwili ukończenia nauki tj w dniu 02.07.2018r. Było to jego kolejne zgłoszenie do ubezpieczeń

/ bezsporne karta przebiegu zatrudnienia k. 36 akt ZUS/ /

Po raz pierwszy wnioskodawca został zgłoszony do ubezpieczenia z tytułu umowy zlecenia w dniu 08.05.2017 - (...) SA., kolejne zgłoszenie do ubezpieczenia nastąpiło z dnia 02.07.2018r. - (...) sp. z o.o.

/ bezsporne karta przebiegu zatrudnienia k. 36 akt ZUS/ /

W kolejnych okresach ubezpieczenia do dnia powstania niezdolności do pracy w dniu 15.01.2022r.przerwy pomiędzy okresami składkowymi i nieskładkowymi nie przekraczały 6 miesięcy.

/ bezsporne, karta przebiegu zatrudnienia k. 36 akt ZUS, świadectwa pracy k. 8-15 akt ZUS, poświadczenia okresów ubezpieczenia k. 20-27 akt ZUS/

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne.

Zgodnie z treścią art. 57 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, (tekst jednolity Dz.U. z 2022 r. poz. 504.) renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

1) jest niezdolny do pracy;

2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy;

3) niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b, pkt 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3-8 i pkt 9 lit. a, pkt 10 lit. a, pkt 11, 12 i pkt 13 lit. a, pkt 14 lit. a i pkt 15-17 oraz art. 7 pkt 1-3, pkt 5 lit. a, pkt 6 i 12, oraz w okresach pobierania świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego określonych w przepisach o świadczeniach rodzinnych lub zasiłku dla opiekuna określonego w przepisach o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów;

4) nie ma ustalonego prawa do emerytury z Funduszu lub nie spełnia warunków do jej uzyskania.

2. Przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy.

Warunki wskazane w art. 57 ww. ustawy muszą być spełnione łącznie, by istniały podstawy do przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

W myśl art. 58 ust. 1 cytowanej ustawy, warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, w myśl art. 57 ust. 1 pkt 2 uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej:

1) 1 rok - jeżeli niezdolność do pracy powstała przed ukończeniem 20 lat;

2) 2 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 20 do 22 lat;

- 3) 3 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 22 do 25 lat;
- 4) 4 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 25 do 30 lat;
- 5) 5 lat - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat.

Okres, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy; do tego dziesięcioletniego okresu nie wlicza się okresów pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, renty rodzinnej oraz okresów pobierania świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego określonych w przepisach o świadczeniach rodzinnych lub zasiłku dla opiekuna określonego w przepisach o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Zgodnie z ust. 3 art. 58, jeżeli ubezpieczony nie osiągnął okresu składkowego i nieskładkowego, o którym mowa w ust. 1, warunek posiadania wymaganego okresu uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony został zgłoszony do ubezpieczenia przed ukończeniem 18 lat albo w ciągu 6 miesięcy po ukończeniu nauki w szkole ponadpodstawowej, ponadgimnazjalnej lub w szkole wyższej oraz do dnia powstania niezdolności do pracy miał, bez przerwy lub z przerwami nieprzekraczającymi 6 miesięcy, okresy składkowe i nieskładkowe.

Chodzi tu o sytuacje, w których objęcie ubezpieczeniem nastąpiło bezpośrednio po tym, gdy zaistniała taka możliwość (w przypadku osoby, która nie pobierała nauki, przed ukończeniem 18 lat, a w przypadku osoby uczącej się – po ukończeniu szkoły) i z powodu powstania niezdolności do pracy ubezpieczenie nie mogło być kontynuowane. Zakłada się tu, że zamiarem ubezpieczonego było kontynuowanie ubezpieczenia, lecz w trakcie jego trwania wystąpiło ryzyko ubezpieczeniowe – powstanie niezdolności do pracy. Wynika to ze sformułowania – do dnia powstania niezdolności do pracy miał okresy składkowe i nieskładkowe, co sugeruje, że okres składkowy lub nieskładkowy musi trwać do dnia powstania niezdolności do pracy. W dalszej części przepisu zawarte jest zastrzeżenie, że okresy te muszą trwać nieprzerwanie lub z krótkimi przerwami (do 6 miesięcy). Dopuszcza się zatem przerwy w ubezpieczeniu, które mogą być potrzebne na poszukiwanie pracy lub rozpoczęcie innej działalności. Problem występuje wówczas, gdy ubezpieczenie zostało przerwane, a ryzyko ubezpieczeniowe powstało w czasie tej przerwy. Skoro przepis przewiduje możliwość przerywania okresu ubezpieczenia, a dopuszczalne przerwy nie są przeszkodą do uznania za wystarczający okresu składkowego i nieskładkowego krótszego od wymaganego, należy przyjąć, że jego dyspozycja obejmuje również sytuację, w której ubezpieczony stanie się niezdolny do pracy w czasie takiej przerwy.

W związku z tym warunki wymagane do przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy spełnia osoba zgłoszona do ubezpieczenia przed ukończeniem 18 lat lub w ciągu 6 miesięcy po ukończeniu nauki, posiadająca okres składkowy i nieskładkowy krótszy od wymaganego, jeżeli stała się niezdolna do pracy w czasie trwania tego okresu, a także po jego ustaniu, jednak nie później niż w ciągu 6 miesięcy. Okres 6 miesięcy od ustania okresu składkowego lub nieskładkowego należy traktować jako przerwę w ubezpieczeniu. Powstanie niezdolności do pracy po upływie dłuższego niż 6 miesięcy czasu nie daje uprawnień wynikających z omawianego przepisu nawet wówczas, gdy nastąpiło przed upływem 18 miesięcy od ustania ubezpieczenia (zob. wyr. SN z 20.9.2005 r., II UK 30/05, OSNP 2006, Nr 15–16, poz. 246).

Na gruncie rozpoznawanego przypadku organ rentowy podnosił, iż wnioskodawca nie spełnia warunku określonego we wskazanym przepisie bowiem nie został spełniony warunek ubezpieczenia, którego przerwy nie mogą przekraczać 6 miesięcy między okresami składkowymi i nieskładkowymi do dnia powstania niezdolności do pracy. Przy czym co bezsporne po raz pierwszy wnioskodawca został zgłoszony do ubezpieczenia z tytułu umowy zlecenia w dniu 08.05.2017 - (...) SA., kolejne zgłoszenie do ubezpieczenia nastąpiło z dnia 02.07.2018r. - (...) sp. z o.o. Jednocześnie co wynika z poczynionych ustaleń i także nie było kwestionowane, wnioskodawca O. B. był uczniem Technikum w (...) w latach 01.09.2014r. do 27.04.2018r. a jego kolejne zgłoszenie do ubezpieczeń w dniu 02.07.2018r. nastąpiło w ciągu 6 miesięcy od chwili ukończenia nauki. W kolejnych okresach ubezpieczenia do dnia powstania niezdolności do pracy w dniu 15.01.2022r. przerwy pomiędzy okresami składkowymi i nieskładkowymi nie przekraczały 6 miesięcy.

W ocenie Sądu w tym stanie rzeczy nie jest racjonalne stanowisko ZUS, iż w przypadku ubezpieczonego nie został spełniony warunek ubezpieczenia którego przerwy nie mogą przekraczać 6 miesięcy między okresami składkowymi i nieskładkowymi do dnia powstania niezdolności do pracy, a co za tym idzie nie może skorzystać z ochrony przepisu art. 58 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Zdaniem Sądu organ błędnie przyjmuje, iż przerwy pomiędzy okresami składkowymi i nieskładkowymi powinny być liczone od pierwszego zgłoszenia wnioskodawcy do ubezpieczeń nie zaś od pierwszego zgłoszenia w ciągu 6 miesięcy od chwili ukończenia nauki co jest sprzeczne z celem wskazanego przepisu – jego ratio – legis.

Podnieść należy, iż ustawodawca na mocy tego przepisu przewidział szczególną regulację celem której jest objęcie ochroną osób przed ukończeniem 18 roku życia, jak również osób uczących się, w okresie następującym zaraz po ukończeniu szkoły /por. wyrok Sądu Najwyższego z 20 września 2005 r., II UK 30/05/. We wskazanym przepisie ustawodawca nie przewidział warunku, zgodnie z którym zgłoszenie określone w art. 58 ust. 3 ustawy emerytalnej ma być pierwszym zgłoszeniem do ubezpieczenia w ogóle, lecz tylko wskazał, że zgłoszenie do ubezpieczenia społecznego ma nastąpić w ciągu 6 miesięcy od dnia ukończenia nauki w szkole oraz że osoba ubezpieczona powinna posiadać okresy składkowe i nieskładkowe bez przerwy lub z przerwami nieprzekraczającymi 6 miesięcy od dnia zgłoszenia do ubezpieczenia aż do powstania niezdolności do pracy /Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 10 października 2018 r. III AUa 1134/16/.

W toku postępowania organ rentowy wskazywał, że skoro wnioskodawca został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych przed zakończeniem nauki w szkole, to od tej chwili należało badać czy posiada okresy składkowe i nieskładkowe, jednakże w ocenie Sądu okoliczność ta jest nieistotna, gdyż przepis ten literalnie przewiduje dwie okoliczności w których warunek posiadania wymaganego okresu uważa się za spełniony. Pierwszy- gdy ubezpieczony został zgłoszony do ubezpieczenia przed ukończeniem 18 lat, albo drugi -w ciągu 6 miesięcy po ukończeniu nauki w szkole ponadpodstawowej, ponadgimnazjalnej lub w szkole wyższej, przy czym w obydwu przypadkach ubezpieczony ma mieć do dnia powstania niezdolności do pracy, bez przerwy lub z przerwami nieprzekraczającymi 6 miesięcy, okresy składkowe i nieskładkowe. Zatem w przypadku ubezpieczonego który ma już ukończone 18 lat wystarczy zgłoszenie do ubezpieczeń w ciągu 6 miesięcy po ukończeniu nauki w szkole i od tego zgłoszenia winno mieć miejsce badanie czy osoba ubezpieczona posiada okresy składkowe i nieskładkowe bez przerwy lub z przerwami nieprzekraczającymi 6 miesięcy od dnia zgłoszenia do ubezpieczenia aż do powstania niezdolności do pracy. Ponad to należy zwrócić uwagę, że zastosowana konstrukcja semantyczna omawianej regulacji charakteryzuje się stopniowością w zakresie określenia procesu nauczania, co należy rozumieć w taki sposób, że o spełnieniu warunku określonego w tym przepisie decyduje ukończenie ostatniej szkoły - tak długo, jak beneficjent omawianej regulacji nie spełnia warunków określonych w art. 58 ust. 1 ustawy emerytalnej. Dodatkowo wykładnia funkcjonalna art. 59 ust. 3 ustawy emerytalnej wskazuje na to, że dotyczy on osób zgłaszających się do ubezpieczeń po zakończeniu nauki, bowiem celem tej normy jest łagodzenie warunków prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy dla tych ubezpieczonych, którzy nie mogli podjąć nijako na stałe innej pracy lub innej działalności stanowiącej tytuł do ubezpieczeń społecznych ze względu na kontynuowanie swojej edukacji. Nie można bowiem uznać, że osoba zaradna, która podjęła działalność zarobkową jednocześnie kontynuując edukację w szkole, jak w przypadku wnioskodawcy, po zakończeniu której powróciła do prowadzonej działalności zarobkowej, była w gorszej sytuacji prawnej, od osoby która w tym samym czasie pozostawała bezczynna na rynku gospodarczym i po raz pierwszy zgłosiła się do ubezpieczeń dopiero po zakończeniu nauki w szkole ponadpodstawowej, ponadgimnazjalnej lub w szkole wyższej. W tym stanie rzeczy nie ma podstaw aby stosować zawężającą wykładnię wskazanej regulacji na niekorzyść ubezpieczonego, ograniczając ją jedynie do sytuacji pierwszego zgłoszenia do ubezpieczeń.

W tym stanie rzeczy Sąd uznał, iż O. B. spełnił warunki określone w art. 58 ust. 3 ustawy emerytalnej, a zatem na zasadzie domniemania wynikającego z tej regulacji należało przyjąć, że posiada on okres składkowy i nieskładkowy wymagany do uzyskania prawa do świadczenia w postaci renty z tytułu niezdolności do pracy. Wnioskodawca został zgłoszony do ubezpieczeń w ciągu 6 miesięcy od dnia ukończenia nauki w szkole oraz od chwili tego zgłoszenia posiadał okresy składkowe i nieskładkowe z przerwami nieprzekraczającymi 6 miesięcy od dnia tego zgłoszenia do ubezpieczenia aż do powstania niezdolności do pracy.

W tym stanie, spełniona została ostatnia, sporna przesłanka zastosowania art. 57 ustawy emerytalnej, a tym samym O. B. przysługuje dochodzone świadczenie.

Mając powyższe na uwadze, wobec zaistnienia podstaw do uwzględnienia odwołania Sąd Okręgowy w Łodzi na podstawie art. 477¹⁴ §2 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

J.L.